

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ztráta licence a další osud Sberbank

Banka Sberbank končí v důsledku protiruských sankcí se svými podnikatelskými aktivitami v Evropě, v rámci České republiky zasáhla Česká národní banka jako regulátor, kdy zmrazila většinu aktivit banky a zahájila řízení o odnětí licence. Pád velké banky české prostředí nepamatuje od 90. let a v této souvislosti proto vyvstává řada otázek.

Odebrání licence

Poslední únorový den zahájila ČNB se Sberbank řízení o odebrání licence, které vyústilo v rozhodnutí o odebrání licence již o dva měsíce později. ČNB rovněž spolu se zahájením správního řízení vydala předběžné opatření, kterým bance zamezila poskytování nových úvěrů a přijímání vkladů a omezila ji v nakládání s aktivy. Rozhodnutí není veřejně dostupné, nicméně ČNB přistoupila k odejmutí licence (dle vlastního vyjádření[1]) pro zhoršení likviditní situace banky v souvislosti s významným odlivem vkladů poté, co došlo k eskalaci rusko-ukrajinského konfliktu a napadení Ukrajiny ze strany Ruské federace. Účelem tohoto kroku byla minimalizace dopadů na ekonomiku a finanční systém jako takový. ČNB v tomto případě postupovala v tzv. režimu krize podle zvláštního zákona[2], podle nějž je oprávněna, ale také povinná, jednat v případě, že určitý finanční subjekt selhává, tedy splňuje podmínky pro odnětí povolení k činnosti, a to zejména tím, že mu vznikla ztráta, která způsobila nebo může způsobit podstatný pokles výše jejího kapitálu.[3]

Likvidace nebo insolvence?

V důsledku pozbytí bankovní licence Sberbank směřuje do likvidace, kdy tato skutečnost byla ke dni 3. května 2022 zapsána do obchodního rejstříku a soud jmenoval likvidátorku. V současné chvíli likvidátorka posuzuje solventnost Sberbank, přičemž dojde-li likvidátorka k závěru, že Sberbank disponuje dostatečnými prostředky, začne likvidovat majetek Sberbank a z výtěžku zpeněžení uspokojovat pohledávky jednotlivých věřitelů. Likvidace bank se bude řídit zvláštními ustanoveními[4], subsidiárně pak obecnými ustanoveními o likvidaci[5].

Dojde-li likvidátorka k opačnému závěru, tj. k závěru, že Sberbank nemá dostatek finančních prostředků, bude povinná podat na společnost Sberbank insolvenční návrh, přičemž k takovému závěru může likvidátorka dojít i v průběhu likvidace.[6]

Hodnocení nastalé situace

Česká entita Sberbank CZ, a.s. má jediného akcionáře, rakouskou Sberbank Europe AG, jejímž vlastníkem je ruská Sberbank, v níž je většinovým vlastníkem ruské ministerstvo financí. Je zřejmé, že regulatorní orgány a centrální banky napříč EU koordinovaly vnitrostátní opatření proti jednotlivým členům skupiny Sberbank s vazbami na Rusko. Může se zdát, že výše uvedené kroky byly učiněny bez dostatečného zvažování případných dopadů zejména na spotřebitele, rovněž byly učiněny nikoliv bez vnějšího vlivu, a to jak mediálního, vládního, tak i například z pozice evropské instituce Single Resolution Board[7], která jako první označila na konci února roku 2022 rakouskou, slovenskou a chorvatskou Sberbank jako přímo selhávající nebo určila za pravděpodobné, že selžou[8].

Možná odpovědnost státu za způsobenou újmu?

Nesprávného úředního postupu, tedy porušení pravidel předepsaných právními normami pro počínání státního orgánu při jeho činnosti, a to i při takových úkonech, které jsou prováděny v rámci činnosti rozhodovací, avšak neodrazí se bezprostředně v obsahu vydaného rozhodnutí[9], se podle zvláštního zákona[10] lze domáhat přímo u úřadu, který škodu způsobil (tj. v daném případě ČNB). Takové uplatnění je pak bezpodmínečnou podmínkou pro případnou žalobu u soudu. Příslušný správní úřad má následně lhůtu šesti měsíců, kdy rozhodne ve své diskreci o tom, zda dojde k akceptaci požadavku, a tedy náhradě škody (byť např. částečné), nebo zda nárok zamítne. V případě druhé - negativní možnosti, případně též nevyjádří-li se správní úřad ve lhůtě šesti měsíců, je nutné podat žalobu k soudu. Nesprávný úřední postup rovněž podléhá promlčecím lhůtám, kdy nárok musí být uplatněn. Na promlčení v dané oblasti se aplikují obecná ustanovení o promlčení, kdy se jedná o tříletou subjektivní lhůtu, která plyne ode dne kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Nejpozději se však nárok promlčí za 10 let ode dne, kdy škoda vznikla. Nutno dodat, že odpovědnost státu za škodu prozatím nebyla dovozena ani v jiných zemích Evropské unie, nicméně lze v brzké budoucnost očekávat, že se evropské soudy budou žalobami zabývat.

Mgr. Ing. Dominik Fries,
advokát

Mgr. Ondřej Kučera,
právník

Mgr. Vojtěch Hanzal,
právník

KLB LEGAL

KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

[1] K dispozici >>> [zde](#).

[2] Zákon č. [374/2015](#) Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

[3] § 4 odst. 1 písm. a) zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu

[4] § 36 zákona č. [21/1992](#) Sb., o bankách

[5] § 187 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník

[6] § 200 občanského zákoníku

[7] Jednotný výbor pro řešení krizí - úkolem SRB je zajistit řádné řešení krizí bank na pokraji úpadku s minimálními dopady na reálnou ekonomiku a veřejné finance zúčastněných zemí EU a dalších subjektů.

[8] K dispozici >>> [zde](#).

[9] Výklad plyne ze setrvalé judikatury civilních soudů, např. rozsudky Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdo 129/97, sp. zn. 25 Cdo 36/2004 či usnesení sp. zn. 25 Cdo 40/2005.

[10] Zákon č. [82/1998](#) Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hodnotící dotazníky jako obchodní sdělení v kontrolním plánu ÚOOÚ pro rok 2026](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel x společnost\)](#)
- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)

- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporální autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)